

KORT INNFORING TIL OSLOPAKKE 3

Innledning

Oslopakke 3 (O3) fra 2006 er en avtale om en finansieringsordning for å styrke den ordinære statlige og lokale finansieringen av vei- og kollektivtiltak. Avtalen er inngått mellom Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og staten, og ble sist reforhandlet i 2012.

O3 er betydelig underfinansiert og per i dag er det ikke rom for å gjennomføre viktige kollektivprosjekter som foreslått i KVU Oslonavet. Partene er derfor enige om å reforhandle avtalen. Dette notatet gir en kort innføring i O3 og byrådsplattformen.

Om Oslopakke 3 (O3)

En styringsgruppe bestående av representanter fra Frp, H og A i Oslo og SV, A og H i Akershus la 29.05.2006 frem forslag til Oslopakke 3. Den økonomiske rammen var på ca. 54 mrd. 2006-kroner, hvorav ca. 20 mrd. kr til kollektivtrafikktiltak. Forslaget forutsatte bompengeneinnkreving i 20 år til å finansiere en portefølje av vei- og kollektivprosjekter, tiltak på prioriterte programområder og tilskudd til drift av kollektivtilbud. Forslaget ble fulgt opp med vedtak i bystyret i Oslo og fylkestinget i Akershus høsten 2006, og deretter godkjent i Stortinget, ettersom bompengeneinnkreving krever stortingsvedtak. En grunnleggende forutsetning er at O3-finansieringen skal komme som et tillegg og ikke erstatte det som er et klart statlig, fylkeskommunalt eller kommunalt ansvar.

O3-avtalen ble reforhandlet i 2012, denne gangen deltok V, H og A fra Oslo og to fra H og én fra A fra Akershus. Frp i Oslo trakk seg fra forhandlingene. Nullvekst i biltrafikken ble løftet frem som et av hovedmålene i avtalen, rammene ble økt til ca. 73 mrd. kr, bompengetakstene ble økt, og det ble foretatt endringer i prosjektporteføljen. På grunn av uenighet rundt finansieringen, ble partene enige om å løfte E18 Vestkorridoren og E6 Manglerud delvis ut av O3, gjennom å åpne for en separat bompengefinansiering av disse prosjektene.

Etter reforhandlingen i 2012 er det overordnede målet for Oslopakke 3 et effektivt, miljøvennlig, sikkert og tilgjengelig transportsystem. Hovedmålene er «*god fremkommelighet for alle trafikantgrupper, prioritere kollektiv-, nærings-, gang- og sykkeltrafikk*» og «*ta veksten i persontransport med kollektivtransport, sykling og gange*».

For å nå de overordnede målene, må prioriteringene i Oslopakke 3 samordnes med andre areal- og transportpolitiske virkemidler. Oslo og Akershus følger opp dette gjennom Regional plan for areal- og transportplan, som ble vedtatt av bystyret og fylkestinget i desember 2015.

O3 ledes av en styringsgruppe bestående av Statens vegvesen (vegdirektøren), Jernbaneverket (jernbanedirektøren), Oslo kommune (byråd for miljø og samferdsel) og Akershus fylkeskommune (fylkesordføreren). Vegdirektøren leder styringsgruppen. Styringen er basert på prinsippet om porteføljestyring med årlig rullering av fireårige handlingsprogrammer. Hver vår legger styringsgruppen frem et forslag til handlingsprogram med forslag til prioriteringer og fordeling av bompengene. Bystyret og fylkestinget avgir uttalelse til handlingsplanen. Regjeringen presenterer rammer og prioriteringer av statlige midler og bompenger i Oslopakke 3 i statsbudsjettet. Bruken av de lokale bompengemidlene til Oslo og bykassemidlene i kommunens årlige budsjetter.

I revidert avtale for Oslopakke 3 heter det at «*Ved større prinsipielle saker, og spørsmål som gjelder hovedlinjene i Oslopakke 3, skal styringsgruppen drøfte disse med ytterligere to*

representanter fra hvert fylke». Konseptvalgutredningen for økt transportkapasitet inn mot og gjennom Oslo, KVVU Oslo-Navet og en gjennomgang av porteføljen i Oslopakke 3 gjør at partene er enige om å reforhandle Oslopakke 3. Etter valget i 2015 har også flertallskonstellasjonene i både Oslo og Akershus inntatt nye posisjoner, hvor Oslo har satt nye og ambisiøse mål for klima, miljø og biltrafikk.

Forhandlingene vil skje parallelt med forhandlinger om nytt handlingsprogram for perioden 2017-2021. Samtidig forhandler Oslo og Akershus nå med staten om inngåelse av bymiljøavtale, som vil gi ekstra statlige tilskudd til store kollektivprosjekter, i første omgang Fornebubanen.

Om O3 i byrådserklæringen

Byrådets utgangspunkt for reforhandlingene følger av byrådserklæringen. Her heter det at: *«Hovedmålene for Oslopakke 3- samarbeidet må være å bidra til å redusere klimagassutslippene i Oslo med 50 prosent innen 2020 og med 95 prosent innen 2030, i forhold til 1990- nivå, og redusere all biltrafikk i Oslo med en tredjedel innen 2030 sammenliknet med 2015-nivå. Alle prosjekter må vurderes på nytt ut fra disse målsetningene.»*

Videre heter det at *«byrådet vil prioritere ny t-banetunnel gjennom indre by, ekspressykelveier mellom Oslo og Akershus og et finmasket sykkelveinett i Oslo, og å erstatte buss med trikk på bussrutene med høyest belegg, herunder Ring 2».*

Om veiprosjekter heter det at *«med utgangspunkt i klima- og miljømålene, vil byrådet gå mot prosjekter som bidrar til å øke den fysiske veikapasiteten i og inn til Oslo. Det medfører at den fysiske veikapasiteten på E18 i Vestkorridoren ikke kan økes. (...) Byrådet er åpne for å diskutere tiltak for å diskutere tiltak for å redusere trafikkbelastning, støy og forurensing på dagens E18, herunder løsninger for byutvikling i Sandvika, Asker og Filipstad».*

Selv om det nye flertallet i Akershus har inntatt en ny posisjon i sin samarbeidsavtale, blant annet gjennom å slå fast at klimapolitikken ligger til grunn for E18-utbyggingen, og åpning for å vurdere tids- og miljødifferensierte bompenger, er det samtidig klart at det er forskjeller både mellom Oslo og Akershus, og mellom partiene i begge fylker.

Om forhandlingene

Forhandlingsutvalget i Oslo består av Lan Marie Nguyen Berg (MDG, byrådet), Andreas Halse (Ap) og Eirik Lae Solberg (H). Forhandlingsutvalget i Akershus består av Anette Solli (H), Tonje Brenna (Ap) og Solveig Schytz (V).

For å sikre behandling før sommeren må handlingsprogram 2017-2020 og revidert avtale for Oslopakke 3 legges frem i mai, slik at det kan behandles i Oslo bystyre og Akershus fylkesting i juni.

Mer informasjon

- Informasjonsside med utredninger og historikk:
<http://www.vegvesen.no/vegvesen/prosjekter/oslopakke3>
- Historisk innføring i Oslopakke 3 og gjennomgang av måloppnåelse per 2015:
http://www.vegvesen.no/attachment/1167047/binary/1087765?fast_title=Historikk%2C+status+og+utfordringer+Oslopakke+3.pdf